

vexiologie

86

ZPRAVODAJ VEXILOLOGICKÉHO KLUBU V PRAZE 3

Jiří Louda.

STANDARTY RYTÍŘŮ PODVAZKOVÉHO ŘÁDU

Návštěva kaple sv. Jíří na windsorském hradě je pastvou pro oči každému heraldikovi a vexilogovi. V jejím chóru jsou totiž vysoko nad lavicemi, v nichž při bohoslužbách, konaných v den shromázdění členů Podvazkového řádu, zavěšeny standarty všech žijících rytířů řádu.

Kapli založil král Eduard III. na místě starší budovy roku 1348 krátce po zřízení Podvazkového řádu a zasvětil ji sv. Jíří, Panně Marii a sv. Eduardovi. Je ovšem třeba poznamenat, že v anglické Británii se kapli rozumí každý chrám bez ohledu na svou velikost, pokud nemá žádné věže. Zároveň s kaplí byla na hradě zřízena kolej, v jejímž čele stál děkan a jejimiž členy bylo kromě 12 kanovníků, 13 vikářů a dalších úředníků také 26 "chudých rytířů" (dnes zvaných "vojenští rytíři"), jejichž úkolem bylo a stále je denně se modlit za zemřelé rytíře Podvazku (proto se jim říkávalo i "modliví rytíři"). Kaple sv. Jíří se stala řádovou kaplí a děkan byl zároveň registrátorem řádu, jehož je sv. Jíří patronem.

Stavba však během prvních sta let své existence silně zchátrala, takže Eduard IV. dal roku 1475 starou budovu strhnout a začalo se se stavbou dnešní kaple, jež byla dokončena roku 1483 a sklenuta v letech 1506 - 1509. Pro potřeby řádu byl určen chór, oddělený od chrámové lodi gotickou dřevěnou mezištěnou, v němž jsou ze dvou stran proti sobě umístěny ve třech řadách lavice, určené pro členy řádu, kanovníky a vojenské rytíře; v lavicích u mezištěny, čelem k oltáři, sedí panovník jako hlava řádu a členové královské rodiny, pokud jsou jeho rytíři. Lavice byly dokončeny za vlády Richarda III., jousm pěkně vyřezávány a na jejich opěradlech jsou zasazeny mosazné destičky se smaltovanými znaky všech rytířů, kteří v nich kdy po své slavnostní instalaci zasedali. Je to naprostě unikátní heraldická sbírka čítající přes 700 znaků, pocházejících od 14. století až do dnešní doby (1). Heraldik si jistě neopomine věpnout toho, že na ústředním svorníku neuváitelně krásné véjírové klenby je vy malován znak Jindřicha VIII. (jehož hrob kryje deska na podlaze pod svorníkem) a všech rytířů Podvazku, kteří žili roku 1528, mezi nimi i českého krále Ferdinanda I.

Nad každou lavicí se do výše zvedají bohatě vyřezávané bal-

dachyny, zakončené lidovými hlavami. Na ně se nasazují přilby s klenotem rytíře, jemuž byla ona lavice přidělena; a pod přilbou je zavěšen jeho meč; výško nad klenotem pak jsou na žerdích zavěšeny heraldické standarty. Jejich umístování je zakotveno v řádových statutech, jejichž nejstarší zachovaná verze *Liber Niger* (název pochází z jejich černé vazby) je sice až z r. 1534, ale jde vlastně o upravený opis starších předloh, které se bohužel později ztratily, avšak E.Ashmole je ve své knize z r. 1672 plně otiskl. Je snad zajímavé, že v těchto stanovách se v článku IX výslovně hovoří o tom, že se po instalaci rytíře musí v jeho lavici zasadit destička s jeho erbem a nad lavicí přilba s jeho klenotem, o standartě však není zmínka. Nicméně článek XII statutu přikazuje, aby po rytírově smrti byla jeho standarta obětována na oltáři při zádušní bohoslužbě. Původně se při tomto obřadu obětovala i přilba s klenotem a meč, jak to dokládá jedna krasba z r. 1682, kdy se konala bohoslužba za prince Ruperta, syna našeho "Zimního krále". Rytiny V.Hollara ze stejné doby ukazují, jak standarty visí po obou stranách chóru.

Standarty jsou čtvercové o straně 6 stop (cca 180 cm) a mají uzounký lem složený obvykle ze základních tinctur erbu, standarty panovníků pak jsou místo toho opatřeny zlatým třepením. Do celé plochy listu standarty je převeden erb tak, jak je ve štitu nositelová, na rubu je tedy obraz zrcadlově obrácen, přičemž figury erbu jsou na plátnu standarty malovány. Existovalo však několik výjimek, vesměs cizích panovníků, kdy místo tohoto provedení bylo užito skutečné standarty, kterou příslušný panovník užíval ve své zemi. Tak rumunský král Carol II. měl v kapli zavěšenu standartu s liliovým křížem, na němž byl umístěn celý jeho znak i se štitonoši a korunou. Haile Selassie svoji císařskou standartu v barvách etiopské vlajky, provedenou však do čtverce. Rovněž dva císařové japonští, Joáhito a Hirohit, měli v kapli své červené standarty se zlatou chryzantémou. Žerdě jsou připevněny kolmo ke zdi chóru, takže standarty visí dolů. Zatímco destičky s erbem zůstávají trvale přibity v lavicích, v nichž byli rytíři instalováni, jejich klenoty a standarty své místo mění. Toto přemisťování je nutné z toho důvodu, že rytíři při bohoslužbách sedí v lavicích podle délky svého členství a rádu, a to tak, že nejbliže k nezastárně, a tedy k hlavě rádu, sedí cizí panovníci a pak rytíři britští podle roku, kdy byli do rádu přijati. Nejbliže oltáři tedy sedí nově jmenovaní nositelé Podvazku. Posunutí standart (a přirozeně i klenotů) není nutno provádět při každé nové instalaci, poněvadž v rádu může být kromě cizích panovníků a členů britské královské rodiny pouze 24 rytířů, kdežto lavic je na každé straně chóru 28, takže vlastně v praxi nikdy nedochází k obsazení všech míst a pro nově jmenované rytíře je tudiž obvykle dosti místa.

Standarta lorda Carringtona

Standarty se zlatou chryzantémou. Žerdě jsou připevněny kolmo ke zdi chóru, takže standarty visí dolů. Zatímco destičky s erbem zůstávají trvale přibity v lavicích, v nichž byli rytíři instalováni, jejich klenoty a standarty své místo mění. Toto přemisťování je nutné z toho důvodu, že rytíři při bohoslužbách sedí v lavicích podle délky svého členství a rádu, a to tak, že nejbliže k nezastárně, a tedy k hlavě rádu, sedí cizí panovníci a pak rytíři britští podle roku, kdy byli do rádu přijati. Nejbliže oltáři tedy sedí nově jmenovaní nositelé Podvazku. Posunutí standart (a přirozeně i klenotů) není nutno provádět při každé nové instalaci, poněvadž v rádu může být kromě cizích panovníků a členů britské královské rodiny pouze 24 rytířů, kdežto lavic je na každé straně chóru 28, takže vlastně v praxi nikdy nedochází k obsazení všech míst a pro nově jmenované rytíře je tudiž obvykle dosti místa.

Zajímavé je ustanovení o tom, jak se musí naložit se standartou rytíře v případě, že byl vyloučen z řádu, což se může stát jen v případě zradы či zvednutí zbraně proti hlavě řádu. K tomu docházelo nejen ve středověku, ale i za Jindřicha VIII. velmi často (s následující popravou dotyčného), ale v některých případech i po vyhnání Jakuba II. z trůnu. Za obou světových válek pak byli vyloučeni panovníci, kteří s Británií válčili, naposledy to byl král italský a císař japonský. Původně šlo o nesmírně potupný obřad, při němž byla standarta shozena na podlahu a jeden z kanovníků nebo heroldů ji vykopal až před chrámová vrata. V tomto století se celá událost prováděla v tichosti pouhým sejmutím (2).

Podvazkový řád není jediný, v jehož kapli se uplatňují standarty jeho členů, podobné standarty visí i v katedrále sv. Jiljí v Edinburku, kde je kaple skotského Bodlákového řádu. Poněvadž však tato řádová kaple je příliš malá, visí standarty v chrámové lodi. Irský řád sv. Patrika má svou kapli v dublinské katedrále, kde dodnes visí standarty rytířů, přestože se řád už od r. 1922 neuděluje. Jsou to standarty těch, kdo tento řád nosili roku 1871; tehdy došlo ke zrušení anglikánské církve jako státní církve v Irsku, takže se v katedrále přestaly konat obřady instalací nových rytířů, na výsluně přání královny Viktorie však byly ponechány ty standarty, které tehdy v ohřámu visely, celkem 14. Na dublinském hradě, kde se od r. 1871 instalace konaly v síní sv. Patrika, visí zase 22 standart rytířů z r. 1922.

U řádu, které mají několik tříd (3), není přirozeně možné využívat standarty všech členů řádu, nýbrž pouze standarty velkokřížníků. Řád Lázně má svoji kapli ve Westminsterském opatství, Řád sv. Michala a sv. Jiří ve Svatopavelské katedrále, Řád britské říše v její kryptě a Řád královny Viktorie užívá královnu kapli v Savojském paláci; tam všude lze spatřit standarty nositelů jejich nejvyšší třídy.

Nejpůsobivější je ovšem kaple sv. Jiří ve Windsoru, kde se pod bohatým bělostným zebrovým klenbou plně uplatní krása standart rytířů Podvazku (4), doprovázená třpytem stovek erbovních destiček v lavicích. Tam názorně vidíme, jak heraldika a vexilogie spolu úzce souvisejí, navzájem se doplňují a obohacují.

Poznámky:

(1) Celkový počet rytířů od založení řádu je přes 970, ale některé destičky se nezachovaly, popřípadě nebyly nikdy v lavicích umístěny, jestliže z nějakého důvodu nedošlo k instalaci rytíře. Destičky se ovšem umisťovaly i v dobách před pořízením dnešních lavic, do nichž pak byly přeneseny.

(2) Destička s erbem ovšem v lavici zůstala ve všech těchto případech.

(3) Podvazek, Bodlák a Sv. Patrik mají jen jedinou třídu.

(4) V současné době v kapli nad lavicemi visí 34 standarty, z toho 7 patří cizím monarchům.

Literatura:

ASHMOLE, E.: Institutions, Laws and Ceremonies of the Most Noble Order of the Garter. London, Brooke 1672.

- SHAW, W.A.: Knights of England. London, Central Chancery of the Orders of Knighthood 1906.
- DE LA BERE, I.: The Queen's Orders of Chivalry. London, Kimber 1961.
- BOND, M.: St. George's Chapel. Windsor, Canons of St. George's Chapel 1975.
- HOLMES, G.: The Order of the Garter, its Knights and Stall Plates. Windsor, Canons of St. George's Chapel 1984.
- HUNTER, J.: Windsor Castle. London, FISA 1989.
- BOND, S.: St. George's Chapel. Windsor, Canons of St. George's Chapel 1989.

21. VÝROČNÍ ČLENSKÁ SCHŮZE VEXILOLOGICKÉHO KLUBU

V sobotu 6. června 1992 se opět sešli českoslovenští vexilologové na své výroční schůzi ve Vojenském muzeu v Praze. Tenkrát, jak se ukázalo, nebyl termín zvolen přiliš štastně, protože na stejný den připadly také parlamentní volby. Účast některých členů ve volebních komisiích, velmi krátké období mezi rozesláním poznámek a konáním schůze, ale také služební cesty některých členů způsobily tak o něco menší účast než v jiných letech. Celkem jsme napočítali 14 přítomných. Výbor ovšem za dané situace již neměl jinou možnost volby data schůze. Původně uvažovaný květnový termín bylo nutné na poslední chvíli dvakrát odložit pro mimořádné pracovní vytížení členů výboru. I tak se musela polovina členů výboru z účasti na schůzi omluvit.

Po uvitání přítomných předsedu klubu doc. RNDr. Ludvíkem Muchou, CSc., vystoupil mgr. P. Fojtík s výroční zprávou za období od 1.1.1991 do 1.6.1992. Seznámil v ní členy podrobněji s organizačními změnami, kterými klub na přelomu let 1991 a 1992 prošel v souvislosti se zánikem Obvodního kulturního domu v Praze 3, i se současnými technickými podminkami klubovní činnosti. Vyzdvíhl netradiční velkou spolehlivost členů při mimořádném způsobu placení členských příspěvků. Příspěvek na r. 1992 se skládal vlastně až ze tří položek - základního příspěvku 50,- Kčs, zájmové částky za Vexilogický dopis (10,- Kčs) a z dobrovolného příspěvku v libovolné výši. Je potěšitelné, že drtivá většina členů nadále projevila zájem o Vexilogický dopis, i když vychází až ve druhém pololetí. Radostné bylo také zjištění, že 25 členů zaslalo do 1.6. dobrovolný příspěvek, předně vypomohlo dodáním kancelářských potřeb. Mezi jinými vyzdvihujeme dary kolegů Dvořáka, Gollubiče, Rimovského i paní Kopřivové, majitelky firmy Pragflag.

Dále mgr. P. Fojtík seznámil členy s finančním hospodařením klubu v loňském roce a s návrhem rozpočtu pro letošní rok. Klub je poprvé po 20 letech své existence zcela závislý jen na vlastních příjmech a na počátku roku začínal prakticky od nuly. V závěru zprávy vyzval mgr. P. Fojtík členy k užší spolupráci s výborem a popřál všem českým a slovenským vexilologům na počátku třetího desetiletí existence Vexilogického klubu hodně úspěchů. Vyslovil zároveň přání, aby si náš klub udržel ve světové vexilogii i nadále alespoň dosavadní postavení.

Přednesenou zprávu a navržený rozpočet přítomní členové klubu schválili. V souladu s novými stanovami byl zvolen revizor klubu. Stal se jím jediný tříplána navržený kandidát ing. Petr Exner.

V diskusi promluvilo šest členů. Připomeňme alespoň informace o možnostech spolupráce Vexilologického klubu s Obvodním úřadem Prahy 3 (doc. L. Mucha) a přimluvu za pokračování ve vydávání Vexilkontaktu (ing. P. Exner). Členové klubu doporučili výboru, aby se v r. 1993 konala výroční členská schůze v prvním nebo druhém březnovém týdnu.

Odborný program zahájil Roman Klimeš promítnutím diapozitivů s některými staršími i novými státními symboly. V další části shlédli přítomní videokazetu s ukázkami některých archivních filmových dokumentů s československou vexilologickou tematikou. Mezi ukázkami zaujala například reportáz z předávání praporu České družiny v r. 1914. Závěr videoprogramu tvořily záznamy některých televizních agenturních zpráv, obsahující vexilologické informace (např. z Chorvatska, Slovenska, Iráku, Kyrgyzstánu, Tatarstánu apod.). Ukázky doprovodili výkladem PhDr. Zbyšek Svatoha a mgr. Pavla Fojtíka.

V závěru schůze se konala tradiční burza vexilologických zkušeností, na kterou tentokrát zbylo konečně více času, což přítomní vexilologové přijali s uspokojením.

Mgr. Pavel Fojtík

(Red. poznámka: Obracíme se na všechny české a slovenské vexilology, kteří by rádi na příští výroční schůzi vystoupili s odbornou přednáškou, aby se včas spojili s výborem klubu.)

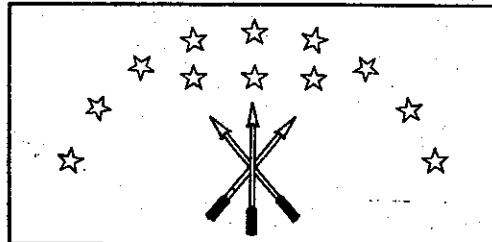
NOVÉ VLAJKY

ADYGEJSKÁ REPUBLIKA

Adygejská republika je jednou z nových republik Ruské federace. Byla vytvořena ze stejnojmenné autonomní oblasti. Zákony o jejích symbolech byly přijaty během dvou dnů. Vlajku schválil zákon č. 2 z 23. března 1992 a znak usnesení č. 17 z 24. března 1992. (1)

V 2. článku zákona o vlajce se uvádí, že je to "zelený list s dvacetí zlatými hvězdami a třemi zlatými zkříženými šípy, jejichž hroty směrují vzhůru. Vlajka máti na délku 180 cm a na šířku 90 cm". Vyvěšuje se vždy současně s ruskou vlajkou a napravo od ní, jak uvádí článek 3.

Konstrukce vlajky vychází z její symetrie (osa souměrnosti prochází středem vlajky kolmo k dolnímu okraji). Devět hvězd je

uspořádáno do oblouku, pod ním jsou tři hvězdy v řadě. Vzdálenost mezi středem půlkružnice, na niž leží středy hvězd, a dolním okrajem čini 1/10 šířky vlajky. Poloměr půlkružnice, na niž leží středy hvězd, se rovná 8/10 šířky vlajky. Hvězdy na půlkružnici jsou od sebe stejně vzdáleny. Trojice hvězd v řadě je vzdálena od horního okraje 3/10 šířky vlajky. Průměr kružnic, do nichž lze vepsat hvězdy, čini 1/10 šířky vlajky. Zkrácené šípy jsou stejně velké, svislý šíp překrývá zbylé dva. Hrotů šípu jsou vepsány do pomyslných kružnic o průměru 1/10 šířky vlajky. Délka šípu od hrotu čini 11/20 šířky vlajky. Barva listu je akvamarinová.

Znak byl schválen na 1. zasedání nejvyšší rady republiky. Jeho autorem je D.M. Meretukov. Znak je kruhový, v horní části

nese na stuze opis *Respublika Adygeja* v ruštině a adygejské v ruštině. Uprostřed stuhy je velká hvězda. V dolní části znaku jsou dubové a javorové listy, zlaté pšeničné klasy a kukuřičné palice. Mezi nimi jsou iniciály RF, znadici Ruskou federaci. Nad nimi je národní stůl dne s chlebem a solí. Ve středu znaku je ústřední hrdina nartského eposu Sausryko na ohnivém létajícím koni. Ten toto neheraldický popis je nutno doplnit údajem, že za stolem je znázorněné Černé moře, pobřeží a klimatická stužka řeky Bílé a adygejské hory.

Nad hrdinou se kreslí oblouk dvanácti pěticipých hvězd. Znak existuje pouze v černobílém provedení a slouží rovněž jako pečeť.

Přijatá vlajka je historická. Navrhl ji v r. 1834 skotský dobrodruh, literát, diplomat a rusofob David Urquhart pro čerkeskou vládu. Čerkesko bylo v 1. polovině 19. století prakticky nezávislým státem, rozkládalo se od toku řeky Laby a Kubáně k černomořskému pobřeží. V 18. století bylo formálně závislé na osmanské vládě. Po uzavření adrianopolské mirové dohody 22.8.1829 přiznala Nejvyšší porta právo Ruské říši na celé černomořské pobřeží od ústí Kubáně po Poti na "věčné časy". Čerkesové, kteří se nenechali podrobit Turky, nechtěli sloužit Rusům. V tom je velmi podporoval David Urquhart, jenž přál nezávislosti severozápadního Kavkazu pod britským protektorátem. Počátkem 60. let se aktivně podílel na vytváření "čerkeských vyborů" v Londýně, Trapezundu a Konstantinopoli, jež měly ochránit "ne-

závislé" Čerkesko po porážce Ruska v Krymské válce v letech 1853 - 1856. "Čerkeská výbory" a "Čerkeská nejvyšší lidová rada", která vznikla v Konstantinopolu, užívaly vlajku navrženou D. Urquhartem. Tu vyobrazil a popsal Angličan E. Spencer v knize *Travels in the Western Caucasus* (Londýn 1838) (2).

Dvanáct zlatých hvězd symbolizuje 12 adygejských kmenů, přičemž 9 hvězd uspořádaných do oblouku značí 9 tzv. "aristokratických" kmenů (Bžeduchy, Besleneje, Adimije, Jegerukuae, Mamchegy, Machoše, Chatukujce, Čemguje, Žány) vedené knížaty. Tři hvězdy ve vodorovné řadě naproti tomu připomínají tři tzv. "demokratické" kmeny (Abdzáchy, Šápsughy a Natuchajce) vedené radami starých.

Tři zkřížené šípy představují svaz, jednotu a mír. Zelená je barva islámu, věčného života, naděje, blahobytu, svobody, šlechetnosti, sily, věrnosti a spravedlnosti.

Adygejskou vlajku rekonstruovali podle knihy E. Spencera pracovníci Adygejského oblastního muzea v Majkopu O.L. Pletněvová a A.M. Šchačevová pod vedením ředitele muzea A.N. Abregova v listopadu 1991.

Adygejci jsou členy Konfederace horských kavkazských národů, do níž by se měla včlenit Republika Alanie (ta by měla vzniknout ze Severní Osetie po vyhlášení nezávislosti na Ruské federaci a z Jižní Osetie), Severní Kavkaz, Abcházie a Lezgistan (z Ázerbájdžánské republiky). Konfederace užívá vlajku z r. 1918-1919. Má sedm střídavě zelených a bílých pruhů s modrým kantonem. V něm je 15 zlatých hvězd odpovídajících počtu účastníků.

M.V. Revnivcev

Literatura:

Komsomolec Kubani z 9.4.1992

Sovetskaja Adygeja z 31.3.1992

Dopis vedoucí sekretariátu Nejvyšší rady Republiky Adygeje Je. Smirnové č. 72 z 24.6.1992 M.V.Revnivcevovi.

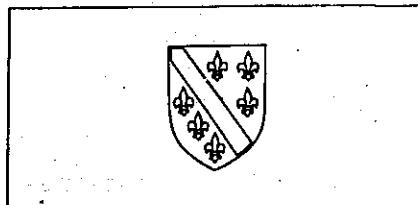
Poznámky:

(1) Tyto údaje uvádí A.N.Basov. Podle M.V.Revnivceva měly být otištěny oba zákony ve stejný den, a to 24.3.1992.

(2) Prof. W.Trembicky chybně datuje v *The Flag Bulletin* VIII:3 vlajku rokem 1838.

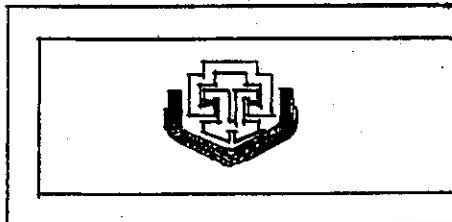
BOSNA A HERCEGOVINA

Parlament Bosny a Hercegoviny, která získala nezávislost 3.3.1992 (ČSFR ji uznala 9.4.1992), přijal 4.5.1992 státní vlajku. Její list je bílý (1:2), ve středu je znak zabírající 2/3 šířky vlajky. Navrhl jej sarajevský výtvarník Zvonimir Bebek. Jeho modrý gotický štit nese kosý bílý pruh. V heraldický horní levé části štítu jsou tři (2+1), v dolní pravé části rovněž tři žluté heraldické lilio. Znak se opírá

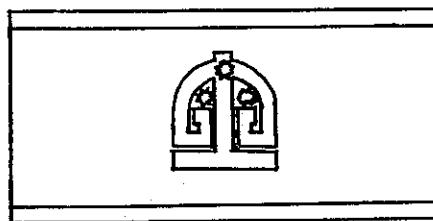

o symbol, který užívali bosenští králové od doby Štěpána Tvrtka I. (1353-91) po Štěpána Tomaševiće (1461-63). Heraldistická lilia byla v Bosně velmi oblíbená (na pečetích, mincích, náhrobcích aj.) a připomíná také bosenskou liliu (*Lilium bosniacum*), která rosté jen zde a inspirovala i jmenovaného umělce. (Večernji list, Zagreb z 23.4.1992 a 15.6.1992.)

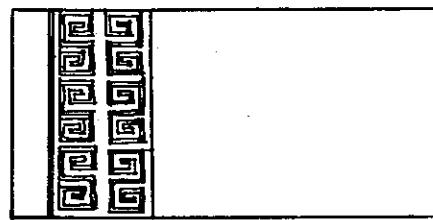
Jos Poels

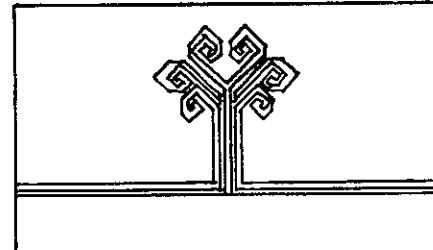
Obr. 1

Obr. 2

Obr. 3

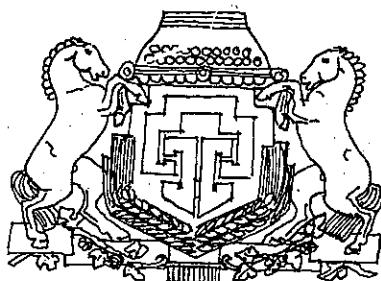

Obr. 4

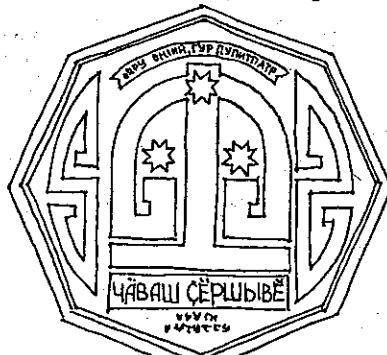
ČUVAŠSKO

Dne 24. října 1990 vyhlásila Čuvašská autonomní sovětská socialistická republika svrchovanost v rámci RSFSR a přijala nový název - Čuvašská republika - Republika Čavaš Jen. Této změněné situaci neodpovídala čuvašská vlajka, která od r. 1927 nesla kromě jiného vždy zkratku ASSR. Byla proto vypsána soutěž na nové symboly republiky a do užšího kola se dostaly čtyři návrhy vlajky a čtyři návrhy znaku. První návrh vlajky (obr. 1) se skládal ze světle žlutého listu, jenž byl červeně lemován ze tří stran. Doprstřed byl položen návrh znaku. V dalších návrzích vlajky byla použita barva slonové kosti. Podél horního a dolního okraje probíhal úzký vodorovný červenohnědý pruh santalové barvy. Ve středu byl umístěn symbol vesmíru rovněž santalové barvy (obr. 2). Třetí návrh doporučoval žlutou vlajku s červeným svislým pruhem u žerdi, jehož šířka odpovídala 1/3 délky vlajky. Na svislému pruhu byl vykreslen ornament s černou konturou (obr. 3). Poslední návrh doporučila později vláda schválit. Měl horní vodorovný pruh žlutý, spodní pruh santalové barvy. Poměr jejich šířek byl 5:8. Uprostřed byl užit detail z návrhu znaku, jenž zabi-

ral 1/3 délky vlajky (obr. 4). Co se týče návrhů znaku, v 1. variantě byl použit světle žlutý štit se stylizovanou kresbou pluhů, zemědělských náradí. Nad štitem byla pokryvka hlavy, kterou užívaly čuvašské ženy. Pod ním se malovaly pšeničné klasy a chmelové ratolesti. Štitonoši byli koně (obr. 5). Druhý návrh

Obr. 5

Obr. 6

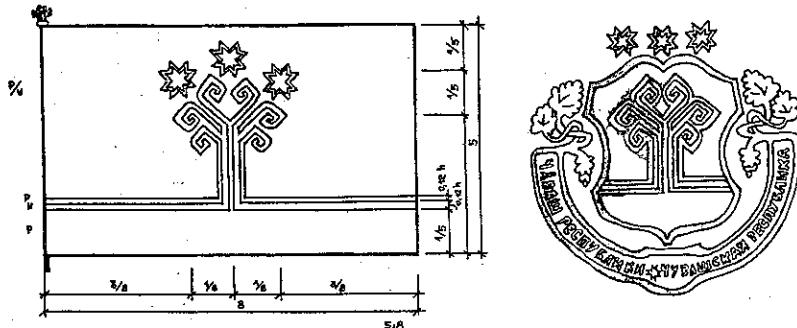
Obr. 7

Obr. 8

znaku měl štit ve tvaru osmiúhelníka, v jeho středu ležel symbol vesmíru. Byly užity barvy slonové kosti a santalového dřeva (obr. 6). Také třetí návrh měl osmiúhelníkový tvar. V jeho středu byl umístěn stylizovaný Strom života doprovázený z obou stran ptáky a shora osmicepími hvězdami (obr. 7). Vláda doporučila schválit čtvrtý návrh, který byl řešen střídmejší (obr. 8). Ve žlutém štítu byl nakreslen purpurový strom - symbol čuvašského znovuzrození. Štit obklopovaly dvě zlaté dubové větévky překryté modrou stuhou s nápisem *Byli jsme, jsme a budeme*. V oficiálním doporučení se uvádělo, že hlavním prvkem vlajky a znaku je Věčný strom, který symbolizuje nejen čuvašské území a jeho obyvatele, ale i Čuvaše žijící jinde. Zároveň je to dub, který hojně roste v Čuvašsku. Žlutý list vlajky připomíná *Sara Chjovel*, místo na slunci obývané Čuvaši. Spodní červený pruh barvy santalového dřeva znamená zemi, na niž žijí Čuvaši. Dne 29.4.1992 přijala

Nejvyšší rada Čuvašské republiky zákon o změnách a doplňcích v čuvašské ústavě, *Nařízení o státním znaku Čuvašské republiky* a *Nařízení o státní vlajce Čuvašské republiky*, jež podepsal předseda Nejvyšší rady Čuvašské republiky Eduard Kubarev. Článek ústavy týkající se státního znaku má text stejný jako v nařízení. V jejím 157. článku se uvádí, že štít znaku je zlatý s lemem, v němž je purpurový emblém Strom života (symbol znovuzrození) korunovaný starým čuvašským emblémem Tři slunce. Štít je obklopen purpurovou, zlatě lemovanou stuhou zakončenou stylizovanou zlatou chmelovou ratolestí. Na stuze jsou zlatými písmeny vyšity nápisys čavaš *respublikı* - *čuvašskaja respublika*. Pata

štítu připomíná čuvašskou zemi. Vlajka je silně ovlivněna znakem. Ve článku 158 se piše, že poměr stran listu je 5:8. List je horizontálně rozdělen na žluté a purpurové pole. Ve středu viajky jsou emblémy Strom života a Tři slunce. Autorem konečné úpravy vlajky a znaku je E. Jur'jev, vlajku vysila A. Kuzněcovová. Vlajka byla poprvé vztýčena 8. května 1992. (Sovetskaja Čuvašija z 9.1.1992 a 22.5.1992; Čavaš'jen č. 18 (21) z 3.6.1992.)
A.N.Basov - I.M.Kurkov

DOMINIKA

Od vyhlášení nezávislosti ostrova v r. 1978 provedla Dominika dvakrát větší změny ve vzhledu své vlajky. Při oslavách 12. výročí nezávislosti 3.11.1990 se na vytvářených vlajkách objevily další drobné úpravy středového emblému. Vybarvení papouška je realističtější, je tedy provedeno v přirozených barvách. Hvězdy, které papouška obklopují, jsou nyní tmavě zelené, bez žlutého lemování; to totiž není uvedeno v oficiálním popisu College of Arms. (The Flag Bulletin, 1991, č. 2, s. 76.)

1m

KAZACHSTÁN

Dne 4.6.1992 na 8. zasedání parlamentu Kazašské republiky byly schváleny nové symboly republiky. V článku 3 zákona o státní

vlajce Republiky Kazachstán se pravilo: "Státní vlajka Republiky Kazachstán je světle modrý list, v jehož středu je slunce s paprsky, pod nímž je letící orel. Kresba slunce, paprsků a orla je zlatá. Na levé straně vlajkového listu je svislý pruh s červeným národním ornamentem. Poměr šířky listu k jeho délce je 1:2." Během krátké doby však byl upraven text článku 3 takto: "Státní vlajka Republiky Kazachstán je světle modrý list, v jehož středu je slunce s paprsky, pod nímž je letící orel. U žerdi je svislý pruh s národním ornamentem. Kresba slunce, paprsků, orla a ornamentu je zlatá. Poměr šířky listu k jeho délce je 1:2." Změnila

✓/s.

✓/s.-

se tedy barva národního ornamentu. Tato vlajka se neužívá jen na vládních budovách, ale i jako námořní vlajka na obchodních plavidlech, na letadlech a dokonce ve zvláštních případech (v souladu s rádem ozbrojených sil) na vojenských plavidlech. Na budovách se vysvětuje od 6.6., na lodích od 1.7.1992. Slunce na vlajce má 32 paprsků. Pruh s ornamenty zabírá 1/8 šířky listu a je vzdálen od žerdi 1/36 délky listu. Článek 3 zákona *O státním znaku* uvádí, že státní znak obsahuje kresbu *šanyraku* (horní části juryty) na modrému podkladu, z něhož vycházejí na všechny strany jako sluneční paprsky podpěry *šanyraku*. Ty jsou obklopeny křídly mytických koní. V horní části znaku je pěticípá hvězda, v dolní části nápis *Kazakhstan*. V barevném provedení má kazašský státní znak dvě barvy, zlatou a světlou modrou. *Šanyrak* a hvězda jsou zlaté. Jak napsal místní tisk, nové symboly byly slavnostně představeny veřejnosti v Divadle opery a baletu Abaje v Alma-Atě 6.6.1992. Autorem vlajky je malíř Šáken Nijazbekov, autorem státního znaku architekti Žandarbek Malibekov a Šota Valianov. Posledně jmenovaný navrhl v soutěži v r. 1991, aby znak

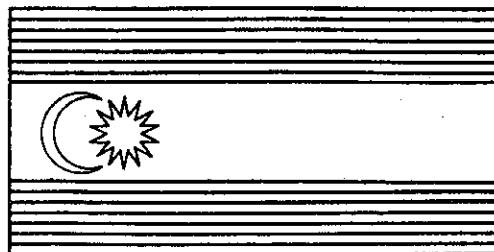
tvořilo tmavomodré kruhové pole. Do jeho středu umístil kresbu *šanyraku*. Po obvodu *šanyraku* se četl opis "Bohatství obětuji pro život, život obětuji pro svědomí a čest". U základny křidel byly tři vodorovné pruhы, oranžový, bílý a modrý. Modrá značila jednotu, oranžová svobodu, bílá lidskost. Tři vodorovné pruhы stejných barev doporučoval i za kazašskou státní vlajku. Všichni autori přijali vyznamenání a poté slavnostně předali novou kazašskou vlajku prezidentu N.A. Nazarbajeovi. Ten poklekl na jedno koleno a vlajku

polibil. Následovalo vytažení opery a odhalení znaku. Prezident ve svém projevu vysvětlil symboliku vlajky a znaku. Modrá značí svornost, slunce bohatství, stepní orel štědrost, bystrost a vzněšenosť umyslů. Šanyrak symbolizuje domov a vesmír, mytičtí koně historické tradice a zlatá hvězda vzněšené myšlenky a touhy. Ve stejný den byla nová vlajka vztyčena na budově Nejvyšší rady za znění salvy z 21 výstřelů. (Kazachstanskaja Pravda z 6.6.1992 a 9.6.1992, Izvestija z 6.6.1992, Komsomol'skaja pravda z 6.6.1992, Krasnaja zvezda z 9.6.1992, Večernaja Alma-Ata z 9.6.1992, Nezavisimaja Gazeta z 4.6.1992, Ekspress K ze 7.11.1991.)

M.V.Revnivcev - A.N.Basov

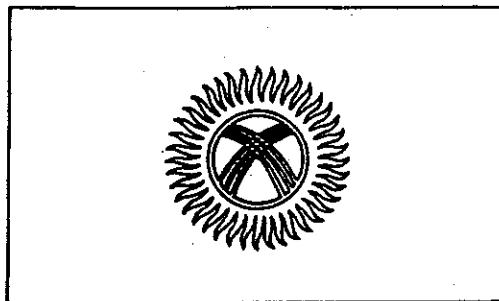
KUALA LUMPUR

Malajsijská federace se skládá ze 13 spolkových států, 1 území federálního hlavního města a 1 dalšího teritoria. Zatímco jednotlivé státy mají své vlajky i znaky už delší dobu, federální hlavní město získalo vlajku teprve 14.5.1990. Uprostřed vlajkového listu je široký modrý pruh, v němž je u žerdi žlutý srpek měsice a žlutá hvězda se 14 cípy, jež představují 13 států a teritorium hlavního města. Nad tímto pruhem i pod ním je po třech červených a čtyřech bílých proužcích. Jde tedy opět o symboliku 14 členů federace. Modrá barva středního pruhu má představovat jednotu občanů hlavního města, kteří patří k různým rasám a národnostem, červená odvahu a sílu, žlutá suverenitu a prosperitu, bílá čistotu, ryzost a krásu města v zahradě světel. Srpek měsice a hvězda jsou symboly islámu jakožto oficiálního náboženství. Poměr stran vlajky je patrně 1:2. (178. Flaggenmitteilungen, s. 7.)

KYRGYZSTÁN

Z 32. čísla francouzského vexilogického časopisu *Emblèmes et Pavillons* přetiskujeme přesnější kresbu vlajky Kyrgyzstánu. Poměr šířky k délce vlajkového listu je 3:5 a ne 1:2, jak jsme psali ve Vexilogii č. 85, s. 1666. Středový emblém zabírá 3/5 šířky vlajkového listu. Z ofici-

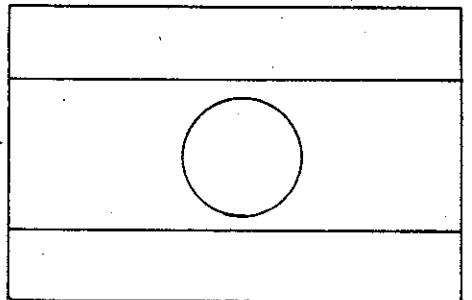
álního návodu na konstrukci vlajky vyplývá, že ani tato kresba vlajky nění zcela bez chyb. Prstenec uvnitř slunce se rýsuje pomocí dvou nesoustředných kružnic, takže jeho horní část je nepatrne užší než dolní. To se projeví prakticky jen na vlajkách o velkých rozměrech.

abr

LAOS

Nová ústava Laoské lidové demokratické republiky byla jednomyslně přijata na 6. rádném zasedání Nejvyššího lidového zastupitelstva 2. legislatury dne 14.8.1991 v 16.40 hodin. Státním symbolem je věnován 9. oddíl s nadpisem "Řeč, pismo, národní znak, vlajka, národní hymna a hlavní město". Článek 77 potvrzuje dosavadní vlajku takto: "Národní vlajka Laoské lidové demokratické republiky sestává z tmavomodrého pole s červenými okraji a bílým R úplníkem. Šířka vlajky se rovná 2/3 její délky. Červené okrajové pruhy mají polo- W/B+viční šířku modrého pruhu a průměr bílého úplníku zaujímá 4/5 šířky modrého pole". V oficiálním výkladu se k vlajce poznámenává, že národní vlajka je revolučním symbolem užívaným od r. 1945 v boji za národní osvobození. Červená znamená krev, kterou je laoský lid připraven prolit při ochraně vlasti, modrá symbolizuje bohatství země a bílá představuje jednotu mnohoetnického laoského lidu pod vedením Laoské lidové revoluční strany. Za zmínku stojí, že velikost bílého kotouče (měsíční úplník) je definována jako 4/5 šířky modrého pruhu a už ne jako 2/3, jak se uvádělo ve 3. vyd. knihy Vlajky, znaky zemí světa. (Oficiální německý překlad laoské ústavy ze 14.8.1991 a francouzský výklad symboliky.)

30

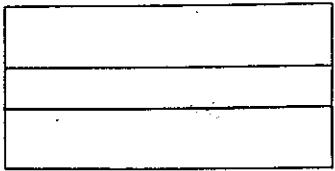
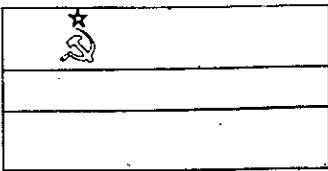

5
2
8
1
5

jt

PODNESTERSKO

Po vyhlášení Podnesterské moldavské SSR se užíval na tomto území znak i vlajka Moldavské SSR. Po srpnovém puči vyhlásila Nejvyšší rada PMSSR v Tiraspolu 26.8.1991 nezávislost této republiky. Koncem srpna 1991 se v Nejvyšší radě PMSSR posuzovaly dvě varianty státní vlajky a znaku PMSSR. U 1. varianty se předpokládalo, že se převeze bez změny vlajka bývalé Moldavské SSR a v jejím znaku se pouze upraví nápisy na stuhách. Druhá varianta byla výraznější. Nová vlajka se měla skládat ze tří vodorovných pruhů, červeného, modrého a zeleného v poměru 3:1:2 se zlatým srpem, kladivem a hvězdou v horním rohu. Kromě změn na

stuze se doporučovalo doplnit znak modrým zvlněným pruhem symbolizujícím Dnestr. Při 1. výročí vytvoření PMSSR 2.9.1991 schválil 4. sjezd poslanců PMSSR a Nejvyšší rada PMSSR znak a vlajku. Vlajkou se stala 1. varianta, znakem 2. varianta. V poledne 2.9.1991 byly symboly předvedeny účastníkům mitinku na ústředním Náměstí u stavy v Tiraspolu. Vlajka byla červená se zeleným pruhem uprostřed, širokým 1/4 šířky vlajky. U žerdi byl zlatý srp a kladivo a červená zlaté lemovaná pěticípá hvězda. (Na televizních záberech z Podněsturska je však v poslední době vidět podněsturská vlajka většinou jen s pruhy.) Ve znaku byla na heraldicky pravé straně stuhy azbukou vyšita bílá zkratka republiky v ukrajinské

(PMRSR), na levé straně v ruštině (PMSSR) a mezi nimi v moldavštině (RSSNM). V dolní části slunce byl modrý pruh s bílou vlnou. Dne 5.11.1991 změnila Nejvyšší rada název republiky. Vypustila z něho slova sovětská socialistická a tentýž den upravila iniciály na stuze ve znaku. Napravo i nalevo jsou od té doby vyšita písmena PMR v azbuce, pod nimi RNM. (Trudovyj Tiraspol' č. 29 (92) ze 14.-21.8.1991; dopis prezidenta PMR I. Smirnova z 15.6.1992 autoru tohoto článku.)
M.V.Revnivcev

SLOVENSKO

Dne 3.9.1992 ve 20 hodin a 22 minut byla před bratislavským hradem za zvuků slovenské hymny slavnostně poprvé vztýcena nová státní vlajka Slovenské republiky. Stalo se tak na závěr slavnostního aktu podpisu slovenské ústavy, přijaté 1. září. Nová

vlajka byla ovšem slavnostně vnesena společně s ostatními státními symboly Slovenské republiky - státním znakem a státní pečetí (přesnéji pečstidlem) a také s originálem nové ústavy. Šlo tak o velmi pěknou ukázkou společného použití všech státních symbolů.

Rytířský sál (přejmenovaný na Sál ústavy) byl vyzdoben dosavadní státní vlajkou SR a historickými prapory Slovenské národní rady, které jsou v současnosti pravidelně používány při všech zasedáních tohoto orgánu, poprvé 23.6.1992.

Nová vlajka Slovenské republiky je popsána v článku 9, odst. 2 nové ústavy: *Státna vlajka Slovenskej republiky sa skladá z troch pozdiších pruhov - bieleho, modrého a červeného. Na prednej polovici listu štátnej vlajky Slovenskej republiky je štátny znak Slovenskej republiky.* Z vlastního textu nyní tedy nevyplyvá pomér stran ani stejná šířka pruhů, ani velikost znaku (ten zasahuje do všech pruhů; do uzávěrky se nám nepodařilo získat kvalitní vyobrazení vlažky), ani skutečnost, že znak je na vlažce bíle lemován. Potéšitelné ovšem je, že poprvé je v ústavě (či zákoně) použito vexilologického pojmu list. 9. článek ústavy popisuje i ostatní státní symboly - státní znak (odst. 1), pečeť (odst. 3) a státní hymnu (odst. 4) a nahrazuje tak ústavní zákon SNR č. 50/1990 Sb. Tento ústavní zákon je pak také výslovně zrušen článkem 155, odst. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

-pf-

SRBSKO

Vlajka Srbské republiky (součásti tzv. nové Jugoslávie) byla 22.7.1992 upravena tak, že z ní byla vypuštěna červená, žlutě lemovaná pěticípá hvězda, čímž se Srbsko na svém výsostném symbolu konečně rozešlo s ideou komunismu. Srbská vlažka je tedy nadále tvořena třemi vodorovnými pruhů v barvách červené, modré a bílé. (ČSTK 22.7.1992.)

lm

NOVÉ ZNAKY

LAOS

V nové ústavě Laoské lidově demokratické republiky ze 14.8.1991 se v článku 76 definuje znak takto: "Národní znak Laoské lidově demokratické republiky je kruhového tvaru. Ve spodní části je vidět polovina ozubeného kola a červená stuha s nápisem Laoská lidově demokratická republika. Po stranách je znak ověnčen dvěma polokruhovými rýžovými snopy obtočenými - stuhami. Na nich je napsáno *Mir/Nezávislost/Demokracie/Jednota/Blahobyt*. Mezi horními špičkami rýžových klasů je vyobrazen That Luang. Uvnitř kruhu je zobrazena silnice, rýžové pole, les a vodní dílo u Nam Ngum". Tento popis je dost neúplný, avšak přesnější, než jsme uvedli ve Vexilologii č. 85, s. 1670. O barvách (výraz tinktura by tu nebyl na místě) není v ústavě zmínky. Odpovidají prakticky barevnému podání na s. 66 3. vydání knihy Vlajky, znaky zemí světa (Praha, GKP 1987) až na tyto výjimky: nápisy na červené stuze jsou bílé, listí rýžových snopů je stinovaně zelené a světle ze-

lené, pagoda nahrazující srp, kladivo a hvězdu, je žlutá (zlatá). Oproti dosavadnímu vzoru znaku už v lomu není bagr, tři sloupy vedení vysokého napětí byly odstraněny, zřejmě aby nenařušovaly obraz pagody, poslední heslo "Socialismus" bylo nahrazeno heslem "Blahobyt". V oficiálním výkladu symboliky se zdůrazňuje, že národní svatyně *That Luang* znázorňuje jednotu všech etnických skupin a všech sociálních vrstev Laosanů. Ozubené kolo symbolizuje průmysl, oba snopy zralé rýže a rýžoviště zemědělství, les, lom a hydrocentrála blahobyt vlasti.

jt

LITVA

Nejvyšší rada Litevské republiky změnila 4.9.1991 své rozhodnutí z 20.3.1990, podle něhož se měl malovat litevský znak podle vzoru z r. 1925 (viz Vexilologie č. 81, s. 1602), a pověřila Arvyda Kardaila a litevskou heraldickou komisi, aby vytvořili nový vzor litevského znaku. Zároveň schválila neheraldický popis znaku, v němž jsou uvedeny barvy jednotlivých heraldických figur. Štit je červený, kůň, rytíř a meč s pochvou jsou stříbrné. Rytíř má na levém rameni modrý štit s dvojitým zlatým křížem. Koňské sedlo, pokryvka, uddidlo a postroj jsou modré. Jilec, ostruhy, podkovy a kování postroje i pochvy jsou zlaté.

Roman Klimeš

MONGOLSKO

Dne 13.1.1992 v 11 hodin 35 minut přijal Velký lidový churral Mongolska novou ústavu. Nový státní znak je popsán v článku 12 jako kulatý modrý štit s bílým lotusem, jenž slouží jako podstavec. Štit je orámován "nikdy nekončicím" vzorem *Tumen Nasan*. Modrá znamená věčné modré nebe. Uprostřed štítu je kombinace krasby okřídleného oře se sojombem. V horní části štítu je *Chandmani*, trojity klenot, symbol minulosti, současnosti a budoucnosti. V dolní části emblému je kolo ovinuté hedvábnou stuhou *Hadag*, značící trvalou prosperitu. Je umístěno na pozadí symbolu

matka-země. V textu ústavy však není uvedeno, že stylizovaný or je zlatý, trojity klenot je tvořen třemi drahokamy, horní je červený, dolní levý modrý a dolní pravý zelený. Každý drahokam je ve čtyřech stupních sytosti od nejsvětlejšího tónu nahore až po nejmavší dole. Kolo je bílé se zlatými loukotámi, stuha je světle modrá. Lotosový květ je hnědě orámován. Symbol matka-země je znázorněn půlkruhy, přičemž vnější půlkruh je světle modrý, středový zelený a vnitřní červenohnědý. (Za laskavé zapůjčení kresby znaku a vysvětlení jeho symboliky děkuji panu Batbayaru Sondnomdzamovi, ataše mongolského velvyslanectví v Praze.)

Roman Klimeš

TATARSKO

Podle oficiální barevné kresby tatarského znaku otištěné v příloze k textu Nařízení Nejvyšší rady Republiky Tatarstán č. 1415 - XII ze 7. února 1992 je kruhové pole jasně červené a nikoliv tmavě červené. Kruhový štit na boku okřídleného levharta je zlatý se stříbrným okvětím tvořeným osmi listky ve stříbrném mezikruží. Mezi zeleným mezikružím, stříbrným mezikružím a červeným kruhovým polem jsou úzká zlatá mezikruží. Na rozdíl od informace ve Vexilogii č. 85, s. 1672 je názem země zlatý v zeleném segmentu.

M.V.Revnivcev

ETIOPIE

Podle informací získaných na etiopském velvyslanectví v Bonnu došlo v květnu 1992 ke změně státního znaku. Ten je nyní tvořen světle zeleným kulatým štítem s bílou holubicí, která drží ve svých pařátech váhu spravedlnosti s bílými miskami. V dolní části štitu je bílý most symbolizující spolupráci lidu. Štit je orámován černým ozubeným kolem s šesti zuby v dolní části a zelenými obilnými klasy v horní části. Nad štitem je opis v amharštině Je Iti-
opiya ከኝኩንግስት a stejný opis se čte dole v angličtině *Transitional Go-
vernment of Ethiopia* (Přechodná vláda Etiopie). Oba opisy jsou černé. (Zvláštní číslo časopisu *Ethiopia* z května 1992.)

Roman Klimeš

VEXILOLOGICKÁ LITERATURA

William Crampton: *The World of Flags. A pictorial History*. London, Studio Editions 1990. 160 s. ISBN 1-85170-426-4 GBP 12.95

Ve vexiologickém zpravodaji *Flaggenforum* č. 2 vyšla na třech stránkách obsáhlá recenze z pera vydavatele a redaktora R. Stel-

tera. Usoudil, že lákavý vzhled knihy není v žádném vztahu k jeho obsahu. Chyb a omylů je totiž, že recenzent slibil odběratelům jejich úplný seznam. Obávám se, že bude muset obětovat celé číslo svého zpravodaje.

Nemá smysl opakovat, co už bylo napsáno. Československého čtenáře budou nicméně zajímat dva odstavce, které byly věnovány naší zemi (na s. 33). Může posoudit, co o ní W.Crampton ví nebo co si o ní myslí. Téměř každá věta nutí k zamýšlení. Cituji v pokud možno doslovém překladu:

"Československá socialistická republika. Jako Československo ustavena 14. listopadu 1918. Čechy, Morava a Slovensko byly původně provinciemi rakousko-uherského císařství, které se staly nezávislými po zhroucení dualistické monarchie v r. 1918. Roku 1938 byly Sudety zabrány Německem a v r. 1939 byla země rozčleněna. V Čechách a na Moravě byl zřízen německý režim, na Slovensku loutkový stát. V květnu 1945 získala země znovu nezávislost, v r. 1948 byl zaveden komunistický režim. Ústava z roku 1960 ustavila separátní státy v Čechách na Moravě a na Slovensku. Slovenskí nacionalisté přijali roku 1848 slovanské barvy v totožné sestavě jako na ruské vlajce. V českých zemích se užívala červená a bílá čech hned po prohlášení samostatnosti. Byla ustavena vládní komise, jež byla pověřena úkolem navrhnout novou národní vlajku. Dnešní vzor, schválený 30. března 1920, kombinuje české a slovenské barvy. Vlajka byla Němci zrušena roku 1939 a znova zavedena 9. května 1945. Znak, který se objevuje na prezidentské vlajce, byl změněn roku 1960, i když si podržel českého lva."

Mané napadají otázky: Kdy vzniklo Československo? Existovaly naše země už před Rakousko-Uherskem (vytvořeném mimořádem teprve roku 1867)? Byly v roce 1960 vytvořeny oddělené republiky Čechů a Slováků? Byla slovenská vlajka odvozena z ruské? Jsou červená a bílá české barvy? Byly zavedeny až po převratu, tedy snad až v listopadu 1918? Na Slovensku se tehdy nevyvěšovaly? Zabývala se tvorbou československé vlajky vládní nebo parlamentní komise? Byla československá vlajka obnovena roku 1945 Němci?

Zdá se, že autor, ve snaze neopakovat, co napsali druzí, zašel při líčení historických událostí příliš daleko.

Ing. Jiří Tenora

RŮZNÉ

ZA OTTFRIEDEM NEUBECKEREM

Po těžké nemoci zemřel 8.7.1992 ve Wiesbadenu jeden z největších heraldiků a vexilogů dr. Ottfried Neubecker. Narodil se 22.3.1908 v Charlottenburgu u Berlina. Jeho otec byl univerzitní profesor a matka Švýcarka. V r. 1925 po skončení střední školy studoval v Ženevě, Heidelbergu a Berlině. Byla to právě Ženeva, která nejvíce ovlivnila jeho pozdější život. V té době byla sídlem Společnosti národů s bohatou knihovnou. V ní strávil O. Neubecker mnoho hodin studiem vlajek a znaků. Od r. 1926 pracoval v úřadě říšského kontrolora pro umění, kde se kromě umění posuzovaly vlajky a znaky. V r. 1929 napsal společně s V. Valentinem knihu *Die deutschen Farben*. V r. 1931 získal doktorát za práci *Das deutsche Wappen 1806-1871*. Od tohoto roku začal uveřejňovat heraldické a vexilogické práce v různých časopisech

a novinách. Po nástupu A.Hitlera k moci mu vznikly 4 potíže, protože jeho manželka měla židovský původ. O. Neubecker byl vyloučen z různých institucí, do dalších mu byl znemožněn přístup. Jeho jméno zmizelo z tisku, mohl publikovat jen anonymně či pod pseudonymem. Když navrhl pro německého velkoadmirála Rödera osobní standarty, začal tento pohlavář 3. říše držet nad ním ochrannou ruku. Přesto ani Neubeckerova největší a nejlepší práce *Das Flaggenbuch der deutschen Marine* nemohla nést jeho jméno. Další vynikající práci, tentokrát na téma státních znaků, psal O. Neubecker pro heraldickou ročenku Neue heraldische Mitteilungen des heraldischen Vereins "Zum Kleeblatt" von 1888 zu Hannover koncem 60. let. Vycházela na pokračování pod názvem *Neue und veränderte Staatswappen seit 1945* v letech 1965 až 1973. O. Neubecker je rovněž autorem knih *Flaggen und Fahnen* (1939), *Wappen, Bilder Lexikon* (1974), *Heraldik* (1977), které by neměly chybět v žádné knihovně heraldika a vexilologa. V r. 1958 odešel O. Neubecker do důchodu s velmi nízkou státní penzí. Proto si musel přivydělávat jako poradce stuttgartské firmy Pro Heraldica. Ji také odkázal celý svůj archiv, jehož hodnotu lze jen těžko vyčíslet (samotná vexilologická část byla odhadnuta na 200 000 marek). Těší mne, že jsem mu mohl věnovat do archivu kresby vlajek a znaků, které ještě neměl. V osobě O. Neubeckera ztratila světová heraldická a vexilologická obec nejen znalce, ale i velmi přátelského člověka.

Roman Klimeš

ING. ZDENKO G. ALEXY SEDMDESÁTILETÝ

Slovenský vexilolog a heraldik, člen našeho klubu a fády zahraničních heraldických společností Zd. G. Alexy se narodil 9.9.1922. Vysokoškolská studia absolvoval v Bratislavě, St. Gallenu a Neuchatelu, pomocné vědy historické poslouchal na Karlově univerzitě v Praze. působil v diplomatických službách, v zahraničním obchodě i ve finanční sféře. Heraldice se věnuje od 50. let, systematicky od poloviny 70. let. Uplatnil své znalosti v obecní, městské a církevní heraldice, zajímá ho vztah mezi heraldickými a vexilologickými symboly. V r. 1990 byl členem užší komise pro nové státní symboly ČSFR a v Legislativní radě vlády SR doporučoval návrat k podobě slovenské vlajky z r. 1848. Inspiroval zavedení systému do slovenských městských vlajek a praporů a patří mu zásluha, že ve svém třísvazkovém díle *Ex libris armatus 1983, 1984 a 1985* (Videa, nakl. Böhlaus) seznámil zahraniční s našimi heraldiky i vexilology a jejich dílem.

Doc.RNDr.Ludvík Mucha, CSc.

VÝSTAVA ČESKÝCH PRAPORŮ VE ŠVÉDSKU

Ve Státní sbírce trofeji v Armádním muzeu ve Stockholmu se nachází 15 praporů a korouhví českého původu. Dr. Eva Turková, která pochází z Československa a je její vedoucí, uspořádala z těch nejzajímavějších malou výstavu. Od 1. března si mohou návštěvníci muzea prohlédnout dva prapory Valdštejnského pluku z r. 1642, kutnohorský pěchotní prapor, prapor vojenské jednotky Nového města pražského z r. 1604 a jezdecký prapor z doby vlády Ferdinanda III. Výstavka potrvá do konce r. 1992, kdy se začne s přestavbou celého muzea. Všechny prapory jsou vyobrazeny ve

výstavním katalogu, který si mohou členové našeho klubu objednat na adresu redaktora a distributora Vexilogie. Katalog je sice psán švédsky, ale obsahuje jednostránkový český souhrn. Stojí 25 Kčs včetně poštovného.

abr

15. MEZINÁRODNÍ VEXILOLOGICKÝ KONGRES

Švýcarská vexilologická společnost poskytla první informaci o kongresu, jehož organizací byla pověřena. Kongres proběhne od 23. do 27. srpna 1993 v Zámckém muzeu v Curychu a kromě přednášek se plánují výlety do Lucernu, Altdorfu, Schwyzu, Solothurnu a Bernu, projížďka po jezeře a zvláštní program pro manželky vexilogů. Kontaktní adresa: Schweizerisches Landesmuseum, XV. Fahnenkongress, Postfach, CH-8023 Zürich. abr

OPRAVA

Datum přijetí zákona o běloruském znaku je 19.9.1991 a ne 19.8. 1991 (Vexilogie 84, s. 1654), dolní pruh severoosetinské vlajky má být podle nařízení z 10.12.1991 žlutý a ne zelený (Vexilogie č. 85, s. 1667). Čtenářům i autorovi se omlouváme.

SUMMARY

The leading article by Jiří Louda deals with the heraldry banners of the Order of the Garter which are hung in St. George's Chapel in Windsor Castle. P. Fojtik gives a report of the AGM in the Military Museum in Prague on 6 June. He informs about the dissolution of the House of Culture under its auspices our Vexillological Club existed nearly 20 years. The Club is no more subsidized and is dependent on dues paid by its members now. The regular section *New flags* brings the data on the flags and arms of the republic of Adygei, on the flag of Bosnia and Herzegovina, the Chuvaš symbols, Dominica, Kazakhstan, Kuala Lumpur, Kyrgyzstan, Laos, Transdniestria, Slovakia and Serbia. Four proposed flags and four proposed arms of Chuvaš republic are shown at page 1682 and 1683, respectively. The proposed arms (p. 1685 below) were designed by S. Valihanov who cooperated in the approved arms (p. 1685 above). The section *New arms* is devoted to Laos, Latvia, Mongolia, Tatarstan and Ethiopia. R. Klimeš brings the obituary for O. Neubecker, and L. Mucha commemorates the merits of Z.G. Alexy who celebrated his 70th birthday this September. The issue is concluded with the information on an exhibition of Bohemian banners in the Army Museum in Stockholm.

Vytiskání tohoto čísla Vexilogie sponzoroval Obvodní úřad Prahy 3 z humanitního fondu.

VEXILOLOGIE - zpravodaj Vexilologického klubu v Praze 3. Toto číslo připravil ing. Aleš Brožek za spolupráce mgr. P. Fojtika, J. Loudy, doc. dr. L. Muchy, CSc., a dr. Z. Svobody. Výtvarně spolupracovali A.N. Basov, mgr. P. Fojtík, R. Klimeš, J. Louda a ing. J. Tenora.